

Sprawozdanie z działalności Stowarzyszenia Ekologicznego EKO-UNIA za 2016 r.

I. Realizowane projekty

A. "Czy życie bez odkrywki jest lepsze? Energia dla klimatu 2016"

Projekt "Czy życie bez odkrywki jest lepsze? Energia dla klimatu 2016" prowadzony jest już od 2010 roku. Lobby węglowe, które ma silne poparcie w każdym kolejnym rządzie, nadal popiera lokalizację wszystkich planowanych kopalni odkrywkowych w Polsce. W 2016 roku spółka PGE kontynuowała próby zlokalizowania kopalni węgla brunatnego w woj. lubuskim - w gminach Gubin i Brody. Pojawił się także nowy problem związany z planami budowy kopalni odkrywkowej w Złoczewie. Władze 3 gmin, których te plany dotyczą - Ostrówek, Burzenin i Złoczew - zdecydowanie popierają budowę nowej odkrywki. Z powodu wyczerpywania się złóż w Bełchatowie nowa kopalnia odkrywkowa miałaby zaopatrywać w paliwo elektrownię Bełchatów. Dlatego w 2016 r. kontynuowaliśmy tam nasze antyodkrywkowe działania.

Działania w 2016 roku

1. Cel. Niedopuszczenie do lokalizacji kopalni i elektrowni w gminach Gubin i Brody oraz innych gminach - wsparcie działań gmin i obywateli sprzeciwiających się odkrywce

1.1. Kontynuacja wydawania i wysyłki wiadomości internetowych "Pod prąd"

Kontynuowaliśmy wydawanie, co miesiąc, internetowych wiadomości "Pod prąd" – 12 numerów - które stały się biuletynem całej Koalicji "Rozwój TAK - Odkrywki NIE". Informator był publikowany na stronie portalu Zielona Brama www.eko.org.pl oraz był rozsyłany na listę adresów mailowych do zainteresowanych gmin, powiatów, oraz władz, organizacji i mediów z województw odkrywkowych.

1.2. Wsparcie rozwoju współpracy gminy Gubin i Brody z sąsiadami z Niemiec przeciwnym budowie nowych kopalni węgla brunatnego

W 2016 r. kontynuowaliśmy aktywną współpracę polsko-niemiecką. Przetłumaczyliśmy 16 numerów niemieckiego Biuletynu "Węgiel Łużycki" oraz 4 artykuły z niemieckich mediów.

Zorganizowaliśmy dwa polsko-niemieckie spotkania. Jedno w lipcu 2016 r. podczas przeprowadzania wywiadów do filmu "*Ślady pamięci - Świat, który ginie*". Grupa niemieckich przeciwników kopalni odkrywkowych z Guben spotkała się z polskimi przeciwnikami takich kopalni w Domu Kultury w Gubinie. Wymienili się najnowszymi informacjami na temat planów rozbudowy lub budowy nowych kopalni odkrywkowych w Polsce i Niemczech.

Kolejne polsko-niemieckie spotkanie odbyło się w styczniu 2017 r. w Gubinie, gdzie zorganizowaliśmy konferencję podsumowującą obecną sytuację w zakresie planowania kopalni odkrywkowych po obu stronach Nisy Łużyckiej (polskiej i niemieckiej).

Wraz z innymi organizacjami przygotowaliśmy również polsko-niemiecki raport: "Od kolebki aż po grób" - opisujący wpływ węgla brunatnego na społeczności w Polsce i Niemczech oraz wzięliśmy udział w debacie publicznej na ten temat, zorganizowanej w Brukseli.

1.3. Działania łącznika lokalnego

W 2016 r. kontynuowaliśmy współpracę ze stowarzyszeniem "Nie kopalni odkrywkowej". Stowarzyszenie współpracuje nie tylko z Fundacją Frank Bold, Greenpeace oraz WWF, ale również z niemieckim ruchem antyodkrywkowym - głównie z osobami należącymi do społecznej inicjatywy Klinger Runde. Do zakresu czynności lokalnego łącznika należały: stały monitoring polskich i niemieckich mediów na Dolnych Łużycach, wyszukiwanie i skanowanie artykułów, i rejestrowanie wystąpień radiowo-telewizyjnych zwolenników i przeciwników odkrywek, redagowanie komentarzy do bieżących wydarzeń i ich rozpowszechnianie, utrzymywanie kontaktów z aktorami – zarówno zwolennikami, jak i przeciwnikami kopalni, w tym mediami lokalnymi, wspieranie stowarzyszenia "Nie kopalni odkrywkowej", pomoc w organizacji spotkań i konferencji, i wspieranie realizacji innych działań w projekcie. Informacje organizacji ekologicznych oraz ruchu antyodkrywkowego pojawiały się we wszystkich lokalnych mediach w powiatach krośnieńskim i żarskim,

na Dolnych Łużycach jest jednym z głównych wątków tego filmu. Członkowie lokalnego stowarzyszenia uczestniczyli w licznych spotkaniach ruchu antyodkrywkowego w Niemczech - na Dolnych Łużycach. Sympatycy stowarzyszenia dostarczali również materiały informacyjne, administratorom strony na portalu FB - "Nasza Gmina Brody", która jest ważnym źródłem informacji dla lokalnej społeczności. Prezeska stowarzyszenia prezentowała sytuację mieszkańców z terenów zagrożonych odkrywkami na Kongresie Kobiet w Warszawie - korzystając z merytorycznej pomocy lokalnego łącznika, przy przygotowywaniu prezentacji - "Kopalnia odkrywkowa węgla brunatnego - zrobi ekologa z każdego".

1.4. "Ślady pamięci - Świat, który ginie"

Stworzyliśmy film "*Ślady pamięci - Świat, który ginie*", który przedstawia region zagrożony odkrywkami oczami mieszkańców polskich i niemieckich Łużyc - świat, który może zginąć. Chodziło o odwołanie się do emocji mieszkańców woj. lubuskiego, ale też do odbiorców filmu z Polski i Niemiec. Przeprowadziliśmy wywiady z sześcioma ważnymi dla lokalnych społeczności osobami – 4. z Polski i 2. z Niemiec. Wszystkie poprosiliśmy o udzielenie

odpowiedzi na podobne pytania, m.in. dotyczące przesiedleń w latach powojennych, a także możliwej konieczności przesiedlenia w związku z planowaną kopalnią Gubin-Brody.

1.5. Filmy na temat odkrywek

Stworzyliśmy filmy na temat wpływu odkrywek na otoczenie oraz ich skutków społecznych i przyrodniczych. Powstały cztery filmy: *"Na Łużycach spaliliśmy 136 miejscowości"* – dotyczący przesiedleń i dewastacji lokalnych społeczności; *"Czerwone rzeki"* – o wpływie odkrywek na zanieczyszczenia wody pitnej tlenkiem żelaza oraz innych nieznanymi skutkach działalności kopalni; *"X, czyli Nie dla węgla"* - na temat sprzeciwu wobec budowy kolejnej kopalni odkrywkowej węgla brunatnego - Welzow II - w miejscowości Proschim; *"Zatruty oddech węgla brunatnego"* – wywiad z lekarką, Imgard Emmrich, która pracowała w Guben ponad 40 lat, mówiącą o skutkach zdrowotnych działalności kopalni odkrywkowych węgla brunatnego. Wszystkie filmy były promowane na naszym profilu na FB i każdy z filmów osiągnął zasięg na poziomie około 90-100 tys. odbiorców oraz około 30-40 tys. wyświetleń.

2. Aktywny udział w procedurze prawnej dotyczącej lokalizacji odkrywki w Gubinie-Brodach

Inwestor kopalni odkrywkowej Gubin-Brody (PGE) zawiesił chwilowo procedurę środowiskową w Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim. Jednak w celu uzyskania dodatkowych argumentów przygotowaliśmy analizę finansową wpływu budowy kopalni odkrywkowej na rolnictwo i przemysł rolno-spożywczy. Podobna analiza przeprowadzona została dla planowanej kopalni odkrywkowej Żłoczew.

3. Wstrzymanie budowy nowych odkrywek węgla brunatnego w innych miejscach w Polsce, w szczególności we wschodniej Wielkopolsce – wsparcie działań Ogólnopolskiej Koalicji "Rozwój TAK – Odkrywki NIE"

3.1. Wydarzenia medialne wspierające działania sprzeciwu wobec nowych odkrywek

W 2016 r. wciąż mieliśmy do czynienia z bogato finansowaną ofensywą medialną ze strony zwolenników odkrywki. Dlatego też kontynuowaliśmy nasze działania medialne.

Przygotowaliśmy:

- a. wydarzenia medialne – jedno w Gubinie podczas organizacji konferencji dotyczącej obecnej sytuacji planowanych kopalni odkrywkowych w Gubinie-Brody oraz w Niemczech; kolejne podczas konferencji w Sejmie – zorganizowaliśmy śniadanie prasowe; ostatnim wydarzeniem było spotkanie przeciwników i zwolenników odkryw-

- ki Złoczew w Oleśnicy (gdzie zorganizowaliśmy również spotkanie Koalicji "RT-ON"),
- b. 6 artykułów w gazetach regionalnych (m.in. Gazeta Regionalna i Magazyn Lubuski) oraz w Internecie,
  - c. 9 regularnych audycji w radiu TOK FM w ramach cyklu "Energia dla Klimatu"- m.in. o kwestiach związanych z systemem EU ETS, OZE, problemach społecznych i ekologicznych związanych z planowaną kopalnią - odkrywkową Ościśłowo, polityce klimatycznej po Paryżu i Marrakeszu,
  - d. ulotkę dotyczącą problemów związanych z planowaną kopalnią odkrywkową Złoczew,
  - e. 3 krótkie filmy internetowe – z wywiadami: z niemiecką doktor z Guben, z dr. Michałem Wilczyńskim oraz dr. Leszkiem Pazderskim.

3.2. Energia dla Klimatu - wydawanie wiadomości internetowych Koalicji "Rozwój TAK – Odkrywki NIE"

Kontynuowaliśmy wydawanie i wysyłkę Wiadomości internetowych "Energia dla Klimatu" - wydaliśmy 12 numerów. Zakres ich jest podzielony na informacje o działaniach Koalicji, o różnych rodzajach źródeł energii, od konwencjonalnych po odnawialne, od niskiej emisji po energię z atomu. Biuletyn stanowi przegląd wydarzeń z poprzedniego miesiąca. Biuletyn rozsyłany był na listy mailowe członów Koalicji a także do mieszkańców zagrożonych gmin oraz innych chętnych osób. Biuletyn rozrósł się do kilkunastu stron wybranych, najważniejszych zapowiedzi - odesłań do tekstów, raportów i komentarzy z zakresu energii i ochrony klimatu.

3.3. Dofinansowanie ogólnopolskiej konferencji Koalicji "Rozwój TAK - Odkrywki- NIE"

20 września 2016, wraz z Fundacją "Rozwój TAK – Odkrywki NIE", zorganizowaliśmy w Sejmie konferencje pt. "*Chroń wodę i ziemię - obywatele przeciwko kopalniom węgla brunatnego! - Jak rozpocząć transformację energetyczną w Polsce?*". Współorganizatorem i patronem był poseł Jan Mosiński. Konferencja była bardzo udana, przybyło kilkaset osób. Przed konferencją zorganizowaliśmy również konferencję prasową.

3.4. Wsparcie "dyżurów prawników" oraz szkolenie dziennikarzy obywatelskich

W 2016 r. zorganizowaliśmy trzy "dyżury prawników". Pierwsze odbyło się w Krobi, Po prezentacji lokalni mieszkańcy mieli czas na zadawanie pytań i uzyskanie specjalistycznego wsparcia prawnego. Ostatni "dyżur" zorganizowaliśmy w czasie spotkania Koalicji "Rozwój TAK- Odkrywki NIE" w Czarnej. Nasza prawniczka dostarczyła specjalistycznej porady prawnej w indywidualnych przypadkach związanych z planowanymi kopalniami odkrywkowymi w Polsce.

W czerwcu 2016 r. w Turwi zorganizowaliśmy również szkolenie dla dziennikarzy obywatelskich. W szkoleniu wzięło udział 15 osób pochodzących z różnych obszarów - gdzie planowane są kopalnie odkrywkowe. Profesjonalny dziennikarz z "Gazety Wyborczej" wygłosił pouczający wykład o nowoczesnych mediach oraz przeprowadził szkolenia dotyczące różnych narzędzi – m.in. Twitter, Facebook.

B. Międzynarodowy projekt dotyczący odkrywek

W 2015 roku zapoczątkowaliśmy międzynarodowy antyodkrywkowy projekt *"Zmniejszenie roli węgla w Europie"*, który finansowany był przez Europejską Fundację Klimatyczną.

W roku 2016 projekt kontynuowaliśmy.

W ramach projektu zajmowaliśmy się państwami europejskimi (z UE i spoza UE) - Czechami, Niemcami, Serbią, Bośnią i Hercegowiną, Węgrami, Rumunią, Macedonią, Bułgarią, Turcją i Grecją – w których system energetyczny wciąż oparty jest głównie na węglu, zwłaszcza brunatnym. Podczas realizacji projektu nawiązaliśmy stałą współpracę z wybranymi krajami europejskimi, w celu powstrzymania budowy nowych kopalni odkrywkowych węgla brunatnego oraz dzielenia się wiedzą i doświadczeniem w promowaniu zrównoważonego rozwoju i ochrony klimatu.

W 2016 roku skupiliśmy się przede wszystkim na problemie naruszania praw człowieka związanym w budowę kopalni odkrywkowych i wydobywaniem węgla brunatnego - wyłączenia, utrata walorów kulturowych, brak dostępu do informacji, zanieczyszczenie powietrza, itd.

Przeprowadzone działania:

1) Sporządziliśmy raport o istniejących i planowanych kopalniach węgla brunatnego we wszystkich 11 krajach biorących udział w projekcie, przedstawiający problem naruszania praw człowieka, zawierający:

- liczbę osób, które były lub mogą zostać wysiedlone z powodu budowy nowych kopalni odkrywkowych,
- wielkość obszaru, który był lub zostanie zniszczony z powodu kopalni odkrywkowych, w tym powierzchni lasów, gruntów rolnych - cennych zasobów naturalnych,
- przebieg procesu wysiedleń w poszczególnych krajach,
- mapa w wersji papierowej oraz online przedstawiająca powyższe dane:

<http://eko-unia.org.pl/mapa-kopalni-odkrywkowych/>

2) Wybraliśmy przykłady "problematicznych" kopalni odkrywkowych i elektrowni (problem wysiedleń, łamanie praw człowieka, zanieczyszczenia powietrza itp.). Skupiliśmy swoją pracę na Serbii – Zagłębie Kolubara i Kostolac oraz Bułgarii – region Pernik, w celu zapewnienia specjalistycznego wsparcia zarówno merytorycznego, jak i prawnego, dla lokalnych organizacji i społeczności.

W 2016 r. oraz na początku roku 2017 udaliśmy się z wizytą do obu krajów. Po spotkaniach z lokalnymi organizacjami oraz mieszkańcami ustaliliśmy dalszą formę współpracy. W obu krajach powstały raporty przedstawiające możliwe działania i ścieżki prawne wobec naruszeń prawa i procedur, także dotyczących wysiedleń. Raporty te mają być wykorzystywane przez lokalne organizacje oraz mieszkańców.

Podczas wizyty w Bułgarii został nakręcony filmik przedstawiający tamtejszą problematykę kopalni odkrywkowych oraz wywiady z lokalnymi mieszkańcami. Filmik zostanie wypromowany na FB, a także wykorzystany podczas spotkania w Brukseli.

3) Przygotowaliśmy wystawę zdjęć, która składa się z 10 rollupów przedstawiających problemy związane z działalnością kopalni odkrywkowych w 11 krajach biorących udział w projekcie – zarówno problemy społeczne jak i środowiskowe. Wystawa ta umieszczona jest również na naszej stronie internetowej:

<http://eko-unia.org.pl/wystawa-zdjec-2/>

Projekt był kontynuowany w roku 2017.

C. Działania dotyczące stopniowego odchodzenia od użycia rtęci w stomatologii w Polsce i Europie

W 2016 r. trwały prace EKO-UNII i partnerów mające na celu nacisk na Komisję Europejską oraz członków Komisji Środowiska Parlamentu Europejskiego dotyczące realizacji postanowień Konwencji z Minamaty, która umożliwi odejście od używania rtęci w stomatologii w Unii Europejskiej do 2020 r. Stanowisko **Światowego Sojuszu na Rzecz Stomatologii Wolnej od Rtęci** (zwanego dalej Sojuszem), podobnie jak EKO-UNII, mówi, że wprowadzenie obowiązkowych separatorów do gabinetów, podobnie jak stosowanie formy kapsułkowej, nie będzie wystarczające, aby zminimalizować zanieczyszczenie rtęcią środowiska. Chodzi więc o wycofanie użycia amalgamatu. W maju 2016 r. EKO-UNIA podpisała się pod wspólnym listem przygotowanym przez Sojusz.

W październiku 2016 r. przedstawicielka EKO-UNII Hanna Schudy, wraz z Sojuszem, odwiedziła Parlament Europejski w Strasburgu, by spotkać się z polskimi europarlamentarzystami zasiadającymi w Komisji Środowiska PE. Celem było przekonanie ich, aby zagłosowali za wprowadzeniem zakazu stosowania amalgamatu w Europie - przynajmniej u dzieci i kobiet w ciąży. W trakcie spotkań posłankom i posłom wręczono przetłumaczony na język polski list Sojuszu. 13 października Parlament zagłosował za wycofaniem amalgamatu w Unii Europejskiej.

Odpowiedź polskiego Ministerstwa Środowiska nie była jednak zadowalająca, dlatego jeszcze w październiku i listopadzie EKO-UNIA napisała listy do Ministerstwa zaznaczając, że propozycja Polski – wprowadzanie separatorów w gabinetach - jest słaba i w żadnym stopniu nie przyczyni się do ograniczenia zanieczyszczenia rtęcią w Polsce i w Europie. Jako, że zależało nam na odwoływaniu się do opinii publicznej poprzez media, powstały dwa artykuły na ten temat. Linki do nich:

<http://healpolska.pl/aktualnosci/rtec-w-zebach-jaka-jest-przyszlosc-amalgamatu-w-polsce/>
<http://ekologistyka24.pl/artykuly,ac278/blisko-ludzi,ac285/spor-o-rtec-krok-ue-w-dobrym-kierunku,995>

D. Dolnośląski Alarm Smogowy - obywatelska inicjatywa na rzecz czystego powietrza we Wrocławiu i na Dolnym Śląsku

1. Z początkiem 2016 roku ruszył projekt *"Od niskiej emisji do wysokiej jakości powietrza"* finansowany z Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, w ramach programu priorytetowego nr 5.5 "Edukacja ekologiczna". Projekt prowadzony był w 4 województwach zachodniej Polski (głównie na Dolnym Śląsku, a także w Wielkopolsce, Zachodniopomorskiem i Lubuskiem). W ramach projektu odbywały się seminaria w poszczególnych regionach, wyprodukowano broszury (*"Miniprzewodnik po wielkim smogu"*) dla każdego z regionów, zorganizowano warsztaty dla nauczycieli i edukatorów, szkolenia ogólne dla liderów, samorządowców, nauczycieli, lekarzy, mieszkańców, a także rozbudowane warsztaty szkoleniowe dla lokalnych liderów. Wyprodukowano na rollupach wystawę *"Wysokie koszty niskiej emisji"*, wyprodukowano dwa krótkie filmiki promujące dobre praktyki w zakresie ochrony powietrza: *"Wrocław bez smogu"* i *"Palenie bez smogu"*¹ oraz zakupiono profesjonalny pyłomierz (Dust Track) do pomiaru zanieczyszczenia

powietrza. Wykonano pomiary w miejscowościach Kępno² i Pleszew³. Wyniki badań zostały rozpowszechnione w mediach.

2. W połowie roku zakończył się drugi projekt finansowany z Europejskiej Fundacji Klimatycznej (ECF), jednocześnie rozpoczynając trzeci (rok) finansowania działań DAS przez tego darczyńcę. Działania obejmują: badania opinii publicznej, działania medialne, pomiary zanieczyszczenia powietrza, uczestnictwo w różnego rodzaju spotkaniach i działania PR: briefingi, filmy edukacyjne, prowadzenie mediów społecznościowych. W ramach projektu wykonano też studium wykonalności dla dużego projektu edukacyjnego, który następnie został złożony do konkursu Regionalnego Programu Operacyjnego.

3. Uczestniczyliśmy w różnorodnych debatach, konferencjach, spotkaniach (także w roli mówców):

- 05.05.2016, spotkanie w Jaworze zorganizowane przez lokalnych aktywistów i Radę Miasta;
- *"Czyste powietrze – czy tego chcemy?"* Zabkowice Śląskie, 05.10.2016, konferencja zorganizowana przez magistrat⁴;
- *"Efektywne ograniczanie niskiej emisji"*, 8.11.2016, Poznań, konferencja organizowana przez firmę Ekorum⁵;
- 16.12.2016, spotkanie w Pleszewie z burmistrzem oraz przeprowadzenie tygodniowych pomiarów jakości powietrza za pomocą pyłomierza Dust Track. Po otrzymaniu wyników zaalarmowane zostały lokalne media⁶;
- *"Aktywnie dla czystego powietrza!"*, 8-9.12.2016, Wolimierz, udział w szkoleniu zorganizowanym przez Stowarzyszenie Zielone Mazowsze;
- *"Razem dla czystego powietrza"*, 26.07.2016, Wrocław, konferencja zorganizowana przez Instytut Rozwoju Terytorialnego⁷;
- *"Walka z niską emisją – zagrożenia i szanse dla gmin związane z działaniami antysmogowymi w województwie dolnośląskim"*, 01.12.2016, Wrocław, szkolenie zorganizowane przez Uniwersytet Wrocławski⁸;
- *"V Eko Wyzwania"*, 25.10.2016, Wrocław, cykliczna konferencja organizowana przez firmę HORNET4 Sp. z o.o. ⁹;

2

<http://www.powiatowy.pl/2017/01/kepno-sie-dusi-od-smogu-co-zrobia-wladze/>

3

<https://www.facebook.com/DolnoslaskiAlarmSmogowy/posts/1321642484525205>

4

<http://zabkowiceslaskie4you.pl/2016/10/czyste-powietrze-czy-tego-chcemy-konferencja-ekologiczna/>

5

http://ekorum.pl/pl/e107_plugins/sgallery/gallery.php?view.86

6

<http://www.zpleszewa.pl/artykuly/zanieczyszczone-powietrze-pokonalo-sprzet-pomiarow.64484.htm>

7

https://irt.wroc.pl/aktualnosc-30-391-konferencja_razem_dla_czystego.html

8

<http://life-apis.meteo.uni.wroc.pl/strona-glowna/172-spotkanie-in-szkol>

9

<http://ekopraktyczni.pl/news/87-aktualnosci/538-v-eko-wyzwania-relacje>

- *"Budowa gospodarki niskoemisyjnej"*, 27.09.2016, Wrocław, konferencja zorganizowana przez Polski Klub Ekologiczny, oddział Wrocław¹⁰;
- *"Czy powietrze musi nas truć, czyli jak obronić się przed smogiem"*, 21.12.2016, Wrocław, udział w debacie eksperckiej zorganizowanej przez Gazetę Wyborczą¹¹;
- *"Seminarium na temat stanu i perspektyw ochrony powietrza w Polsce"*, 9-10.03.2016, Wrocław, zorganizowane przez Stowarzyszenie Zielone Mazowsze.

4. Zainicjowany i powołany w marcu roku 2016 został Zespół roboczy ds. jakości powietrza w województwie dolnośląskim przy Marszałku Dolnego Śląska¹², w skład którego został powołany przedstawiciel DASu. Aktywnie uczestniczymy w pracach zespołu, który rekomenduje zarządowi województwa projekt uchwały antysmogowej dla Dolnego Śląska¹³.

5. Z końcem roku 2016 powołany został również przez Prezydenta Miasta Zespół roboczy ds. jakości powietrza we Wrocławiu¹⁴, w którego skład wchodzi przedstawiciel DASu.

6. Udział w spotkaniach międzyregionalnej grupy roboczej, zainicjowanej przez Krakowski Alarm Smogowy, w skład której wchodzi przedstawiciele urzędów marszałkowskich Małopolski, Śląska i Dolnego Śląska, zapraszani są też przedstawiciele lokalnych alarmów smogowych, czy innych instytucji.

7. Organizacja happeningu *"Dzień Czystego Powietrza"*, 14.11.2016 – to ogólnopolska akcja koordynowana przez Polski Alarm Smogowy, w ramach której zbierano podpisy pod petycją do Ministra Środowiska o obniżenie limitów alarmowych dla zanieczyszczenia powietrza. Happening cieszył się bardzo dużym zainteresowaniem mediów.

1. Organizacja, wspólnie z Akcją Demokracja, happeningu *"Petycja"*, 02.06.2016 – wręczono Marszałkowi Województwa petycję popierającą i wzywającą do przyjęcia

10

https://irt.wroc.pl/aktualnosc-30-409-budowa_gospodarki_niskoemisyjnej.html

11

<http://wroclaw.wyborcza.pl/wroclaw/1,35771,21156378,czy-powietrze-musi-nas-truc-czyli-jak-obronic-sie-przed-smogiem.html>

12

https://irt.wroc.pl/aktualnosc-30-361-zespol_roboczy_ds_jakosci_powietrza_w.html

13

<http://www.umwd.dolnyślask.pl/urząd/aktualnosci/single-view/arttykul/ruszaja-konsultacje-dotyczace-uchwały-antysmogowej/>

14

<http://www.wroclaw.pl/srodowisko/powolano-zespol-do-spraw-jakosci-powietrza>

uchwały antysmogowej dla Dolnego Śląska.

2. Zaktualizowano i wydano 3 tys. egzemplarzy *"Miniprzewodnika po wielkim smogu na Dolnym Śląsku"*, który można za darmo pobrać ze strony DAS¹⁵.
3. Organizowano spotkania inicjatywy Dolnośląski Alarm Smogowy. Uczestniczono także we wszystkich spotkaniach Polskiego Alarmu Smogowego, które odbywały się w Zakopanem (12.03.2016), Głubczycach (19.06.2016), Tychach (15.10.2016) i Krynicy (12.2016).
4. Jesienią 2016 roku przygotowaliśmy raport na temat działalności Straży Miejskich na Dolnym Śląsku dotyczącej interwencji ws. zanieczyszczenia powietrza. Raport został zaprezentowany na konferencji prasowej oraz umieszczony w sieci¹⁶. Zaowocowało to licznymi artykułami w mediach.

D.1. Projekt edukacji dotyczącej jakości powietrza w zachodniej Polsce - "OD NISKIEJ EMISJI DO WYSOKIEJ JAKOŚCI POWIETRZA"

Projekt "OD NISKIEJ EMISJI DO WYSOKIEJ JAKOŚCI POWIETRZA"

współfinansowany przez Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej trwał od 01.01.2016 r. do 01.02.2017 r. Wsparł i rozszerzył działania edukacyjne i szkoleniowe DAS w innych województwach zachodniej Polski (obok Dolnego Śląska objął województwo lubuskie, wielkopolskie i zachodniopomorskie).

Celem głównym projektu było podniesienie poziomu świadomości ekologicznej w zakresie problemu złej jakości powietrza, w tym szczególnie "niskiej emisji" w województwach południowo-zachodniej Polski (dolnośląskim, lubuskim, zachodniopomorskim i wielkopolskim). Założone cele szczegółowe, to dostarczenie uporządkowanej wiedzy grupom docelowym oraz ogółowi obywateli o skutkach zdrowotnych złej jakości powietrza, głównych przyczynach tego stanu oraz sposobach przeciwdziałania, oraz aktywizacja poprzez szkolenie i współpracę liderów lokalnych na rzecz działań eliminujących "niską emisję" w ich miejscach zamieszkania i gminach - uzyskanie efektu kaskadowego przekazania wiedzy i włączenia do pomocy innych ludzi.

Projekt prowadzony przy współpracy z Fundacją Ekorozwoju oraz Instytutem Ekonomii Środowiska (Krakowskim Alarmem Smogowym) w Krakowie koncentrował się na szkoleniach i warsztatach.

15

<http://dolnoslaskialarmsmogowy.pl/smog.php?dzial=2&kat=14&art=24>

16

http://www.eko.org.pl/index_news.php?dzial=2&kat=20&art=1822

Miały one obejmować następującą tematykę:

- uświadomić zagrożenia dla zdrowia ludzi i środowiska wynikające ze spalania odpadów i najgorszych gatunków węgla,
- wskazać na korzyści zdrowotne i społeczne wynikające z eliminacji "niskiej emisji",
- zaprezentować dobre praktyki gwarantujące poprawę jakości powietrza, zmobilizować obywateli do przeciwdziałania "niskiej emisji".

W ramach projektu przeprowadzono 16 szkoleń:

- 12 szkoleń ogólnych dla wszystkich zainteresowanych osób pod nazwą "WYSOKIE KOSZTY "NISKIEJ EMISJI", dla 432 odbiorców,
- 2 zaawansowane warsztaty szkoleniowe dla lokalnych liderów pod nazwą "ANTYSMOGOWI LIDERZY", dla 54 odbiorców,
- 2 warsztaty szkoleniowe dla nauczycieli i liderów edukacyjnych pod nazwą "CZYSTA EDUKACJA", dla 40 odbiorców.

W ramach projektu zakupiony został mobilny pyłomierz z kalibracją, który został użyty do badania jakości powietrza - pomiarów pyłów zawieszonych. Część pomiarów w ramach szkoleń i warsztatów została wykonana w gminach uzdrowskich, gdzie problem zanieczyszczenia powietrza jest szczególnie ważny, a sprzęt, o którym mowa jest szczególnie przydatny, bowiem większość z tych gmin nie posiada stacji pomiarowych.

W oparciu o współpracę z Krakowskim Alarmem Smogowym przygotowane zostały 4 broszury dotyczące tematyki "niskiej emisji" dla każdego z województw.

II. Nowe wnioski

1. Projekt "Węgiel toksycznym aktywem finansowym"

W 2016 roku złożyliśmy wniosek o grant do KR Foundation na projekt "Węgiel toksycznym aktywem finansowym". Koordynatorem projektu jest Fundacja "Rozwój TAK – Odkrywki NIE", natomiast EKO-UNIA, Pracownia na rzecz Wszystkich Istot, #13, PNEC, są partnerami w tym projekcie.

Celem projektu jest wpłynięcie na banki oraz inne instytucje finansowe (również OFE), aby zmniejszyły swoje udziały i zaangażowanie, a w ostateczności aby całkowicie wycofały się z finansowania i wspierania projektów węglowych w Polsce (i Europie). Równocześnie chcemy stworzyć płaszczyznę dialogu między bankami (oraz innymi instytucjami finansowymi) i samorządami, aby instytucje te wspólnie wypracowały metody i rozwijały projekty niskoemisyjne, które przynoszą korzyści zdrowotne, społeczne i gospodarcze dla wszystkich zaangażowanych stron. W ramach projektu współpracujemy z samorządami i bankami, a także z organizacjami zagranicznymi, aby wspólnie dążyć do zmiany praktyk instytucji finansowych w Polsce i Europie.

Działania zaplanowane podczas projektu:

1. "Zazielenić" ENEĘ

Przygotujemy informacje oraz miniraport - analizę ENEI i źródeł jej finansowania. Będziemy prowadzić działania (także akcje bezpośrednie), aby wpłynąć na ENEĘ oraz finansujące je banki (m.in. ING BŚ oraz mBank).

2. Praca ekspertów

Przewidujemy zatrudnienie i wsparcie ekspertów w zakresie konsultacji ekonomicznych, prawnych, środowiskowych, itp. Chcemy również wynająć profesjonalnego trenera, z doświadczeniem w dziennikarstwie tradycyjnym oraz w nowych mediach (Twitter, FB, itp.), który przeprowadzi szkolenie dla dziennikarzy obywatelskich z organizacji pozarządowych biorących udział w projekcie oraz pomoże w prowadzeniu działań medialnych.

3. Spotkanie regionalne - gospodarka niskoemisyjna

Zorganizujemy w 2017 r. spotkanie Urzędu Marszałkowskiego, organizacji pozarządowych, banków oraz samorządów. Sprawdzimy możliwości współpracy i włączenia banków w finansowanie gospodarki niskoemisyjnej w regionie Dolnego Śląska.

4. Kampania medialna

Będziemy prowadzić kampanię medialną dla wszystkich partnerów w projekcie. W ramach kampanii:

- przygotujemy 4 numery kwartalnika (online i drukowanego) dot. tematu odchodzenia instytucji finansowych oraz krajów od węgla,
- przygotujemy minimum 12 komunikatów prasowych w Polsce i za granicą,
- zorganizujemy 4 śniadania prasowe,
- zrobimy 5 krótkich filmów z imprez związanych z projektem,
- będziemy robić obsługę fotograficzną, prowadzić serwisy internetowe oraz serwisy społecznościowe.

III. Działania i inicjatywy pozaprojektowe - udział w interwencjach, seminariach, spotkaniach, inicjatywach itp.

Konferencje, seminaria:

Jak co roku nasi członkowie i działacze uczestniczyli w wielu konferencjach i seminariach. Oto najważniejsze z nich, niewymienione powyżej:

- styczeń, Warszawa, spotkania i udział w dyskusji w Przedstawicielstwie KE na temat Gospodarki cyrkulacyjnej odpadami z Komisarzem UE Karminu Vella,

- luty, Warszawa, wystąpienie dotyczące Apelu w sprawie rzek i udział w panelu dyskusyjnym podczas Światowego Dnia Mokradeł 2016 na Wydziale Biologii Uniwersytetu Warszawskiego w konferencji i dyskusji pt. "MOKRADŁA A NASZA PRZYSZŁOŚĆ: zacznij działać!",

- marzec, Wrocław, wykład i dyskusja z członkami Klubu Dyskusyjnego Oddziału Wrocławskiego Stowarzyszenia Elektryków Polskich na temat polityki energetyczno-klimatycznej oraz odnawialnych źródeł energii,

- kwiecień, Zamek Kopacz, moderacja dyskusji na temat ochrony drzew i alei organizowanej przez Fundację Ekorozwoju podczas Forum Przyjaciół Drzew,

- czerwiec, Crieven, Park Narodowy Dolnej Odry, udział w spotkaniu polskich i niemieckich organizacji ws. planów Banku Światowego oraz rządu polskiego dotyczących regulacji Odry

granicznej,

- wrzesień, Wrocław, udział i współorganizacja z Polskim Klubem Ekologicznym Okręgu Mazowieckiego seminarium o gospodarce niskoemisyjnej i problemach zanieczyszczenia powietrza,

- wrzesień, Erkelenz, Niemcy, spotkanie z okazji 10-lecia koalicji "Przyszłość zamiast węgla brunatnego",

- wrzesień, Praga, warsztaty pt. *"Subsydia dla paliw kopalnych w krajach Wyszehradzkich"*, organizowane przez CAN Europe; celem było szczegółowe omówienie kluczowych wyzwań w poszczególnych regionach, dotyczących stopniowego wycofywania różnych form wsparcia dla paliw kopalnych,

- październik, Legnica, udział w nagraniu dla TV Zgorzelec na temat propozycji transformacji energetycznej województwa dolnośląskiego, a w szczególności Elektrowni Turów, po katastrofie i otwartym Apelu EKO-UNII i Koalicji "RT-ON",

- listopad, Frankfurt n. Odrą, spotkanie robocze EKO-UNII i Klubu Przyrodników z organizacjami i prawnikami z Niemiec dotyczące doświadczeń z realizacji i skarg związanych z ramowa Dyrektywą Wodną,

- grudzień, Wrocław, spotkanie Rady programu LIFE APIS naukowców z Uniwersytetu Wrocławskiego dotyczące poprawy jakości powietrza i zdrowia na Dolnym Śląsku.

Interwencje:

- na prośbę mieszkańców wsi Ponidzia włączyliśmy się w sprawę lokalizacji nowej drogi wojewódzkiej przechodzącej przez ujście Nidy i Wisłę w okolicach Nowego Korczyna. Pomocy udzielili na prawnicy Franka Bolda oraz Pracownia na Rzecz Wszystkich Istot. Nasze odwołanie i prawne wsparcie mieszkańców oraz ich protesty spowodowały zmianę wariantu przejścia drogi przez dolinę Nidy i Wisły, oraz odsunięcie drogi od miasta i wsi zlokalizowanych u ujścia Nidy. Obecnie oceniany jest ten nowy wariant i przeprojektowywana droga,

- po zaalarmowaniu przez mieszkańców włączyliśmy się również w postępowanie w sprawie lokalizacji i rozbudowy dużej fermy trzody chlewnej w Miodarach, blisko miejsca naszego Uroczyska. Po protestach mieszkańców, EKO-UNII i opiniach naukowców inwestor - firma AgroDuda - wycofała się z rozbudowy projektu i zajmowania nowych terenów. Nie wycofał się jednak z inwestycji na swoim terenie. Sprawa będzie toczyła się w kolejnym roku,

- pomagaliśmy mieszkańcom Ostrowa Wlkp. w nagłośnieniu problemów z funkcjonowaniem firmy Info-Global. Po skargach właścicieli firmy zmodyfikowaliśmy zapisy na naszej stronie internetowej. Mimo to, pod koniec 2014 roku, szefowie Info-Global oskarżyli nas o naruszenie dobrego imienia i zażądali 20 tys. zł odszkodowania. Sprawa trafiła do sądu. Po 2 latach procesu, zmianie sędzi tuż przed końcem sporu, wystąpieniu wielu świadków, mieszkańców nas popierających, opinii młodego eksperta sądowego, przegraliśmy sprawę. Nie odwołaliśmy się od wyroku. Zdjęliśmy sporne treści ze strony www, zapłaciliśmy koszty sądowe i nawiązkę na cele społeczne – ok. 8 tys. zł. Nie komentujemy wyroku, choć mamy swoją opinię na temat przebiegu sprawy i taktyki firmy Info-Global...

Inicjatywa na rzecz obrony rzek

W ubiegłym roku poświęciliśmy wiele pracy na rzecz obrony rzek przed zagrożeniami jakie niesie III projekt przeciwpowodziowy Banku Światowego oraz rządowe plany budowy dróg wodnych oraz transportu masowego na głównych rzekach Polski.

Nasze działania to:

1. Przygotowanie Apelu w sprawie rzek podpisanego przez ponad 60 organizacji, naukowców i działaczy samorządowych
2. W sierpniu 2016 przygotowaliśmy wraz z Zielonym Instytutem i partią Zieloni protest pod siedzibą BŚ we Warszawie
Film: <http://eko-unia.org.pl/5243/>
3. Jesienią wsparliśmy proces budowy Koalicji Ratujmy Rzeki, która staje się jedna z najważniejszych grup społecznych sprzeciwiających się zwiększaniu zagrożenia powodziowego, dewastacji przyrody rzek oraz nieracjonalnym planom transportowym.

IV. DZIAŁANIA ZWIĄZANE Z OCHRONĄ CENNYCH PRZYRODNI-CZO ŁĄK, UROCZYSKO MIODARY

EKO-UNIA gospodarowała w 2016 r. na dzierzawionych łąkach w powiecie oleśnickim i sycowskim oraz na dużym areale na terenie Pogórza Izerskiego. Jak corocznie robiliśmy dokumentację fotograficzną łąk, w szczególności storczyków, a także różnych gatunków motyli oraz innych owadów i zwierząt. Latem zleciliśmy naszym wykonawcom koszenie i zbiórkę siana. Prace zgodnie z zaleceniami naukowymi i przepisami były wykonywane pod koniec sierpnia i we wrześniu. Obserwujemy na niektórych wykaszanych łąkach wzrost ilości, ale też przemieszczanie się, cennych gatunków roślin, jak np. storczyka szerokolistnego.

W roku 2016 na Uroczysku Miodary przeprowadzono szkolenie wolontariuszy chętnych do oprowadzania po Uroczysku Miodary w ramach inicjatywy Uroczysko Miodary nad Boguszyckim Potokiem - ścieżki dydaktyczne i aktywizacja społeczności lokalnej . W szkoleniu wzięło udział łącznie 11 osób w trzech turach: 24 lipca, 29 lipca oraz 20 sierpnia 2016 roku. Wolontariusze otrzymali kompendium aktualnej wiedzy na temat walorów przyrodniczych Uroczyska Miodary oraz jego mapę topograficzną, a informacja o tym wydarzeniu znalazła się w lokalnej prasie, Panoramie Oleśnickiej nr 39 (3-9 sierpnia 2016 r.).

W miesiącach wiosenno-letnich inwentaryzację botaniczną siedlisk łąkowych Uroczyska Miodary wykonali Małgorzata Raduła i Mateusz Meserszmit. W ramach inwentaryzacji wykonano 20 zdjęć fitosocjologicznych, mapę ich rozmieszczenia, dokumentację fotograficzną i tabelę fitosocjologiczną. W trakcie inwentaryzacji stwierdzono występowanie siedlisk łąk zmienno-wilgotnych, wilgotnych oraz szuwarów.

V. Tworzenie stron, promocja działań w Internecie, obecność w mediach

Aktywność Stowarzyszenia w Internecie kontynuowano dla:

1. Obsługi informacyjnej bieżącej działalności Stowarzyszenia,
2. Udziału w tworzeniu platformy informacyjnej o znaczeniu ogólnopolskim.

Obsługa bieżącej działalności Stowarzyszenia to tworzenie i obsługa witryn internetowych

poświęconych realizowanym projektom bądź będących realizacją zobowiązań wobec współpracujących ze Stowarzyszeniem organizacji i grup społecznych.

W roku 2016 w ramach takich wspólnych działań powstały podstrony związane z projektami edukacyjnymi dotyczącymi ochrony powietrza i niskiej emisji oraz z międzynarodową koalicją antyodkrywkową.

Jednocześnie rozwijano aktywność na FB – Dolnośląskiego Alarmu Smogowego oraz Stowarzyszenia EKO-UNIA.

Oprócz działalności "statycznej" Stowarzyszenie redaguje informatory internetowe regularnie dostarczając swym sympatykom bieżących informacji z wybranych obszarów na temat polityki klimatyczno-energetycznej, kopalni odkrywkowych itp.

Kontynuowano rzadką wśród polskich organizacji politykę informacyjną polegającą na regularnym tłumaczeniu i udostępnianiu wiadomości od naszych zagranicznych partnerów (Niemiecka Greune Liga) - Węgiel Łużycki.

Poza tym publikowano własne, wybrane tłumaczenia istotnych z naszego punktu widzenia materiałów zagranicznych.

Stowarzyszenie starało się także zaistnieć w mediach poprzez rozwijanie kontaktów z dziennikarzami (w ramach realizowanych projektów oraz poza nimi), uczestniczenie w wydarzeniach medialnych, konferencjach prasowych, a także odpowiadanie na zaproszenia dziennikarzy do udzielenia wywiadów w prasie, TV czy radiu.

Nasza obecność w mediach najczęściej dotyczyła tematyki zmian klimatycznych, odnawialnych źródeł energii, niskiej emisji, efektywności energetycznej i procesu odchodzenia od węgla, jako głównego źródła energii w Polsce, dewastacji zieleni i wycinki starodrzewu i gospodarowania wodami.

Nasze strony internetowe cały czas były usprawniane i aktualizowane, podobnie jak nasz profil na Facebooku, gdzie ukazywały się najważniejsze informacje z działań Stowarzyszenia. Strona EKO-UNII - <http://eko-unia.org.pl> - została przeniesiona na nowy system zarządzania treścią (CMS) WordPress, uzyskała przez to nową szatę graficzną i poprawę funkcjonalności. Utworzono podstronę - <http://eko-unia.org.pl/en/> - w języku angielskim, gdzie umieszczono relacje z działań w ramach Międzynarodowej Koalicji "RT-ON".

Zasoby internetowe Stowarzyszenia to:

1. strona Stowarzyszenia: <http://eko-unia.org.pl>
2. portal informacyjny <http://eko.org.pl>
3. serwisy projektowe:
  1. <http://motyle.natura2000.pl>
  2. <http://baltyk.org.pl>
  3. <http://dolnoslaskialarmsmogowy.pl> z dużą narzędziową subdomeną <http://szkolenia.dolnoslaskialarmsmogowy.pl>
4. konta na serwisach społecznościowych:
  1. FB:
    - 1.1. Eko-Unia: <https://www.facebook.com/EkoUnia/>
    2. twitter:
  - 2.1. EKO-UNIA: <https://twitter.com/EkoUniaEkoOrgPL>:
  - 2.2. <https://twitter.com/EkoOrgPL>

Opis sytuacji przedstawiony w zeszłorocznym sprawozdaniu nie uległ zasadniczym zmianom.

Kontynuowano dwa podstawowe zadania tj.:

1. Obsługę informatyczną bieżącej działalności Stowarzyszenia,
2. Rozwój platformy informacyjnej o znaczeniu ogólnopolskim,
3. Zadania wynikające z bieżących projektów,
4. Samodzielne kampanie informacyjne.

Do realizacji celów używano większości zasobów internetowych Stowarzyszenia. Przekaz wzmocniono dodatkowo dużą ilością newsletterów:

1. Energia dla Klimatu – informator o zagadnieniach energetycznych,
2. "Pod Prąd" - informator koalicji antyodkrywkowej "RT-ON".

Największy zwrot zaszedł w realizacji bieżącej polityki informacyjnej. W roku 2016 bardzo wyraźnie można było zaobserwować wpływ transformacji technologii na preferencje odbiorców. Ten nowy model obecnie umacnia się i wyznacza krytyczne warunki upowszechniania treści.

Zmian nie widać bezpośrednio w statystykach przeglądarek

(<https://www.w3schools.com/browsers/default.asp>), co najwyżej agresywna polityka Google wypycha FF z rynku, ale pozostałe segmenty: Linux, Windows pozostają stałe, co oznacza, że nie uległ modyfikacji podział osób przeglądających internet w domu, w pracy, w szkole. Natomiast statystyki nie uwzględniają udziału w korzystaniu z internetu z aplikacji na urządzeniach mobilnych (<https://www.brandwatch.com/blog/96-amazing-social-media-statistics-and-facts-for-2016/>).

Tutaj dzięki popularności aplikacji pozwalających na korzystanie z zawartości mediów społecznościowych bez pośrednictwa przeglądarek udział przeglądarek internetowych drastycznie spadł. Ta tendencja pogłębia się lawinowo. Oznacza to, że bez obecności na instagramie, facebooku, czy twitterze praktycznie nie można mówić o jakiegokolwiek polityce informacyjnej.

W tej sytuacji diametralnie zmieniają się zadania i sposób prezentowania informacji przez dotychczasowe nośniki, czyli tradycyjne serwisy informacyjne. Widać to po statystykach oglądalności i rankingu globalnym (alexa.com).

W zeszłym i w tym roku zniknęły z rankingu niemal wszystkie, jako tako radzące sobie serwisy ekologiczne, czy zielony internet.

Na placu boju została jedynie **Zielona Brama**, która **ma ranking wyższy niż wszystkie razem wzięte serwisy ekologiczne**: zielonewiadomosci.pl. polska witryna WWF i polska witryna Greenpeace, oraz tak dobrze radzące sobie www.ngo.pl.

Jesteśmy ostatnim liczącym się w tradycyjnym internecie portalem internetowym. Warto dbać o niego i nie rozpraszać ważnych treści na nowe i tak niewiele znaczące byty internetowe.

Nie oznacza to jednak, że obieg informacji zielonych zniknął. Po prostu przejęły go media społecznościowe.

Aby zakorzenić się w tym obszarze należy bardzo poważnie wesprzeć działania na FB, TT, wzmocnić konta na instagramie, zaś tradycyjne serwisy jeszcze bardziej "spiąć" z tymi kontami.

W roku 2016 EKO-UNIA, a w zasadzie Dolnośląski Alarm Smogowy, będący de facto emanacją działań EKO-UNII i FER w tym obszarze, dzięki operatywności na Twitterze i Facebooku odniósł spektakularny sukces. Uważany jest za najbardziej wpływowe medium na terenie Dolnego Śląska!

VI. Przedstawicielstwo w radach, komitetach, udział w koalicjach

Violetta Sołtysik, Krzysztof Smolnicki członkowie Stowarzyszenia, są przedstawicielami EKO-UNII i innych dolnośląskich organizacji ekologicznych w Komitecie Monitorującym Regionalny Program Operacyjny Województwa Dolnośląskiego na lata 2014-20.

Radosław Gawlik, prezes Stowarzyszenia, jest zastępcą członka w Komitecie Monitorującym Regionalny Program Operacyjny Województwa Dolnośląskiego na lata 2014-20.

Stowarzyszenie jest członkiem następujących koalicji międzynarodowych i krajowych: OCEAN2012, Shark Alliance, Dolnośląskiej Federacji Organizacji Pozarządowych, Koalicji Klimatycznej, Ogólnopolskiej Koalicji "Rozwój TAK – Odkrywki NIE", Grupie na rzecz transformacji energetyki - „transformers”. Jest członkiem-założycielem LGD Dobra Widawa, Forum Aktywizacji Obszarów Wiejskich, Koalicji Ratujmy Rzeki.

Sprawozdanie przygotowali:

Mariola Miklaszewska, Hanna Schudy, Katarzyna Kubiczek, Radosław Gawlik, Sylwester Kraśnicki, Witold Miklaszewski, Andrzej Mazik, Paweł Pomian

Załącznik - wybrane przykłady naszej obecności w mediach w roku 2016:

- Happening DAS z okazji Dnia Czystego Powietrza:

<http://www.radiowroclaw.pl/articles/view/60513/Dzien-czystego-powietrza-we-Wroclawiu-1>

- Raport DAS o Strażach Miejskich i Gminnych:

<http://wroclaw.wyborcza.pl/wroclaw/1,35771,21119062,na-dolnym-slasku-nikt-nie-kontroluje-spalania-smieci.html>

- Apel ekologów: Kopalnia pod Gubinem? To bez sensu – Gazeta Wyborcza Zielona Góra:

<http://zielonagora.wyborcza.pl/zielonagora/7,35182,21850731,apel-ekologow-kopalnia-pod-gubinem-to-bez-sensu-list-otwarty.html?disableRedirects=true>

- Niszczenie rzek czy ochrona przed powodzią? Rusza ogromny projekt na Wiśle – Telewizja TVN24bis:

<http://tvn24bis.pl/z-kraju,74/apel-ekologow-do-banku-swiatowego-w-sprawie-dorzecza-odry-i-wisly,670894.html>

- Organizacje ekologiczne alarmują: PiS ustawą da za dużo władzy myśliwym – Rzeczpospolita:

<http://www.rp.pl/Spoleczenstwo/307209901-Organizacje-ekologiczne-alarmuja-PiS-ustawa-da-za-duzo-wladzy-myśliwym.html#ap-1>

- Rtęć w zębach. Jaka jest przyszłość amalgamatu w Polsce? - Portal internetowy – healpolska.pl:

<http://healpolska.pl/aktualnosci/rtec-w-zebach-jaka-jest-przyszlosc-amalgamatu-w-polsce/>

- "MARSZ ENTÓW" W OBRONIE PUSZCZY BIAŁOWIESKIEJ – Telewizja TVP 3 Warszawa:

<http://warszawa.tvp.pl/23627929/marsz-entow-w-obronie-puszczy-bialowieskiej>

- Czy rzeki staną się kanałami – Portal internetowy STOWARZYSZENIE EKO-UNIA, Radio TOK FM:

<http://eko-unia.org.pl/rzeki-stana-sie-kanalami/>

<http://audycje.tokfm.pl/podcast/Czy-rzeki-stana-sie-kanalami-Wielkie-plany-inwestycyjne-rzadu-Mowia-Dariusz-Szwed-i-Radoslaw-Gawlik/41267>

- O co chodzi w ETS – Europejskim Handlu Emisjami? – portal internetowy Stowarzyszenia EKO-UNIA:

<http://eko-unia.org.pl/o-co-chodzi-w-ets-europejskim-handlu-emisjami/>

- Audycja z cyklu Energia dla Klimatu. Czy da się pomóc przyrodzie po zniszczeniach? Radosław Gawlik, dr hab. Leszek Pazderski, dr Sylwester Kraśnicki – Radio TOK FM:

<http://audycje.tokfm.pl/podcast/Audycja-z-cyklu-Energia-dla-Klimatu-Czy-da-sie-pomoc-przyrodzie-po-zniszczeniach-Radoslaw-Gawlik-dr-hab-Leszek-Pazderski-dr-Sylwester-Krasnicki/38689>

- Polityka klimatyczno-energetyczna globalnie, czyli szczyt w Marrakeszu, Chiny i Ameryka po wyborze Donalda Trumpa. Mówią prof. Zbigniew Karaczun, dr Krzysztof Księżopolski, Radosław Gawlik – Radio TOK FM:

<http://audycje.tokfm.pl/podcast/Polityka-klimatyczno-energetyczna-globalnie-czyli-szczyt-w-Marrakeszu-Chiny-i-Ameryka-po-wyborze-Donalda-Trump-Mowia-prof-Zbigniew-Karaczun-dr-Krzysztof-Ksiezopolski-i-Radoslaw-Gawlik/43740>

- Zielona polityka na letnim uniwersytecie – portal internetowy Heinrich-Böll-Stiftung: <https://pl.boell.org/pl/2016/07/26/zielona-polityka-na-letnim-uniwersytecie>